INTRODUCTION.

With great pleasure I beg to introduce to the public the following stanzas forming a part-performance of a proposed Satavadhanam at Kovvur.

The performance was conducted on the 6th instant on the occasion of a marriage which he attended as a relative & friend, by Brahmasree Satavadhani Veluri Sivarama Sastriar of Chirivada Agraharam.

Our Satavadhani is a worthy pupil of the well known Sri Tirupati Venkateswarakavulu, the leading Telugu poets of the present day.

The superior intelligence of our young poet will be sufficiently appreciated, if I just mention that, not withstanding that he is a still in his teens, he has successfully conducted a number of similar performances with great success before the learned courts of The Maharajah of Venkatagiri & other princes in southern India. The fact that he has come out of his present task, which is by no means light, with greater ease & still greater success than we expected has taught us that the secret of his success lies in the fact that unlike some other inferior poets "who cover their poverty of thought by inflated expression" our Satavadhani has a great fertility of thought & felicity of expression. The superiority of his verses consists not only in the ease with which his words flow from his tongue but also, & perhaps more, in the happy ideas conveyed by them. His varied taste & experience of modern civilisation has gained him a strong common sense & his ideas are quite suitable to modern sense. His calmness of spirit

combined with a keen critical sense & a great command of language wins him our love & admiration.

I regret very much that we could not have the pleasure of seeing the completion of the performance owing to limited number of hours at our disposal & we are forced to content ourselves with the present enjoyment but with a belief that we shall derive still greater pleasure from his future performance.

Having regard to his early age, his well-to-do circumstances & his thirst for knowledge, I am glad to observe that he has, by his endeavours to study the art for its own sake, set an example to the rising generation especially to that portion of it, which is notorious for the idleness of its members consequent upon their birth-begothen patrimony.

Praying that the Almighty may grant him success in all his endeavours. I now lay down the verses below for the kind perusal & appreciation of the public.

S. KAMESWARA RAO, B.A.

శ్రీపరమేశ్వరాయై.

రెండేమాటలు.

ఇందలి బోడపాడవధానంబున నాలుగు పద్యములు క్రమాంకంబునఁ గలితంబులయ్యె. ఇందు గంటలు 49. పూవులు 36. చిరివాడలోఁ బూవులు 36. గంటలు 43. ఆకాశపురాణము మొదలగునవి మాత్రియె కమాంకు ప్రకటింపఁబడును. ఇందున 1 టవ పుటలో 9 వ పంక్తిలో, శకాదియనియు, 22 పంక్తిలో, గాని, యనియు 3 వ పుటలో 7 వ పంక్తిలో, చుఁబు, అనియు 16 వపంక్తిలో, దాఁకయనియు. 19 పం- లించు-24పం- నెందు-4పుటలో, 2పం- దచ- 5 వ పుటలో 18 పం. యంత్రమ్. 6 వపుటలో 4 పం. బాలఁతి. 15 పం. వింతల, 26 పం- నీవేత్వే, 7 వపుటలో 26 పం-మధ్యందినేచంద్రమాః అనునెడ“ ” ను, 8 పుటలో 21 పం. నీడేటి-వన్నెలాఁడియనియు దిద్దుకొనఁ బ్రార్థితులు. 4 వపుటలో 11 పంక్తిలో “ లేదటె ” కలుగదె యని మార్చుకొని, అర్థానుపూర్వప్రాసములు ప్రారంభమునఁ గలుగకపోవుట చేతను బృచ్ఛకునియాశయమదియగుటచేతను నటుల సమాధానము కాఁబడినదని విన్నపము చేయుచున్నవాఁడ.

S. K. RAO, B., A.

శ్రీ పరదేవతాయై.

కొవ్వూరుశతావధానము.

6—5—11.

ఆగిరిపల్లికొండ.

సీ. ఏభూధరముగల్గ నెంచఁబోఁడుల కెల్లఁ గూఢకేళులు సెనఁగూడు నెల్ల
ఏపర్వతముగల్గ నీశాదులకు నెల్ల కాపుఁదియుండుట గలుగు నెల్ల
ఏమహీధ్రముగల్గ భూమిజనులకు నెల్ల చెఱుకుకట్టల గుట్టపాలు నెల్ల
ఏశైలవరిగల్గ గాశైలమాలకెల్ల పడఁదియా పేరుబుగల్గు నెల్ల
గీ. ధానివర్ణింపఁదగ దేచందనకుగంటి శతననతెనిశ కాదివృక్షంబులెల్ల
దంబుమీఱఁగ నైపుడురాగంబు దనర । నమరునట్టిది దాశోభనాచలంబు. 1

భద్రాద్రి-కలశా.

ఉ. శ్రీనిహితేక్షణుండు మునిసేవ్యుఁడు భద్రగిరీంద్రవాసి శ్రీ
తానళినేక్షణాధవుని ఁదత్పరతంగనఁబోవనంతనా
రానియతింజెలంగి కలరాయదిపానము జేసెనందుబు
ద్యానికిఁబోవఁబావ మెందుఱైచను దెంచెనటన్న రీతిగెన్. 2

బూజవుబంతి.

సీ. ఇదియొటకేగు నెంచెదనుసూచింపంగఁ బడునద్దిపానిదువ్వలువలోన
ఇదితనపైకెఁదూఱుఁదిరలబటించునూచింపంగనదిదూలమెంకె —యాసు
ఇదిదానిపైఁబడుగదయని వైవవే ర్వుద్దతోడికొని మోహరించు
ఇదిపానివిస్తరికిదిగునటంచువై తంగస్వీయముసందఁజెంగలించు
గీ. కానియిటులుఉండసూఖమంచుఁగదనసేయ
వచ్చుసుంగొని కాయముక్రయ్యునటులు
మూడుదినములకైనసుఁబోనియటులుఁ
గొలుపఁదిగునదసిగపట్లగోత్రమునకు. 3

స్త్రీవిద్య.

మత్తకోకిల. స్త్రీలువిద్యలనభ్యసించినఁ జేటుమూదనటంచులో
లోలగించురుగొంతతెష్ణుతలోపాల యిదిమేమి ! జా

నాలవాలము వృద్ధిసేయఁగ నందలివ్వఁడు పట్టులో
మేళవించి సుమాళమిద్ది సుధీజగంబును దంచగుణ్.

దమయంతి.

గీ. పంచదిక్పాలకులనావరించఁ బోక
యతివ తియ్యంబిన లంగొరియ టని కేగి
ఓలిమ తెఱుఁగున నాప్పని జేపితనద
నీలుఁతంజేసి జగములకెక్కె నెన్న.

స్త్రీలకుఁ బుష్పములందుండు ప్రీతి.

కవిరాజవిరాజితము.

అతులితమైనత సుసాధరణంబులయన్నిటికంటె ధరన్
సుతమని యెంచివి సూతనకేశము సూకరమానిధిగా
నతుకుచుసౌరభముల పడకాంతులకల్లన సుఖకట్టన్
మతిగలకాంతల నెన్నఁడు నామదిమంజులరీతి దలంచెద వే.

మోహబుద్ధి.

మాలిని. అతిరయమున వాతంబాడఁ గాఁగంపితంబౌ
దతమగుదాపరీతింధారణాయాసపుష్పన్
శతమునకణఘానశాంతి జేసుండనత్య
ద్భుతముగనలరారున్ బుద్ధినాకిప్పుడఖర్వుల్!

గోదావరీ నౌకావిహారము.

లయగ్రాహి.

ఇమ్మైన గుమంచియుదకమ్ముపొలుసుపాటి
పంపఁగమ్ముకోనిఝుమ్మనెడిదుమ్ముదలగుంపుల్
నెమ్మిగసువృక్షములఘుమ్మనుచువీఁచు
కుసుమమ్ములకుజమ్ములనుముమ్మరముగాఁజో
ద్యమ్ముగనుజూచినరనమ్ముగనునిమ్ముకోను
నిమ్మహినిగల్గునలశమ్ములనిశమ్ముల్

క్రమ్మఁబడవెఱచుచునునెమ్మదిగఁబోక
సమయమ్ములనునెవ్వడుగరమ్మునరింతుఁ 8

వధూవరులయాశీర్వచనము.

సీ. సిగ్గుపైనుండెడుచేడియచూపులు క్రమముగాభర్తపాదములఁ గాంచు
పతిచూపుపడఁతుకపైఁబర్వునంతంత లలితాననేందుమండలముదిపుష
కల్యాణిమూపులఁగ్రుచ్చపటిమసూక్ష్మగముచుచుంబలకాంకరముపహించు
పతిదృష్టిపాలిండ్లపైఁబ్రాఁకియచ్చటఁ గొంతకాలంబువిశ్రాంతిఁజెందు
నిటులనన్యోన్యదృష్టిబయటఁబడంగ। నుడలువ్రీడామహాంబోధినూలహాను
క్షితరాశమునికృష్ణవేణీతరుణిని। నిరులసుష్వాలనెపుడునాశీర్వదింతు. 9

మొన్నఁజఱిగిన గానసభలో నసూయపడువారు.

సీ. ఆటతాళమువినియహాహా! యయ్యారెకల్యాణి రాగమటంచునని వారు
త్యాగరాయనికృతినాలపింపంగ సారంగపాణిపదమ్ములనెడి వారు
పల్లాక్షరంబులపదలసరిగమ పథనిసమైననారాదఁటనెడి వారు
చక్రవాకముపేరునరవిరెయుగత్తె చక్రపాణియటంచుసణుగువారు
గీ. మొదటినుండియుఁదుదదాకపదలఁబోక। యల్లరింజేయువారలయుల్లసనము
మోటవానికినిచ్చినమొగలివోలెఁ। బర్యమూఢంగమిఁగులనసహ్యమయ్యె. 10

విధవ.

సీ. కూరాకులోఁబురుగులరీతిగానెవ్వనిపలించిదులించువేచుటొకటి
కడుపులోఁబాడఁబెట్టెడుమాడుఁపోయిని మనుపకమలములచూడ్పుటొకటి
ఎదురైనచోటనీస్సీయంచునూహించి యవశకునమటంచునాగుటొకటి
అతఁడుపోయినతదియతదినంబంతన నన్నాన్నమిప్పించిచంపుటొకటి
గలయనాథలఁగాంచెడికాలమందు। జాలిపుట్టించివారితక్షమునఁగొంత
మేలుగావింతఁగ్రార్థింతుమిమ్మునేఁడు। కొందఱైనంతనుగూడనమందముగను. 11

భూదేవలోకవైశ్యావర్ణనము.

జన్మమునేఁగల్గుబున్నమునేఁతఁగ్రా పింతఁగాఁబడునింపుసొంపులచట
బహుద్రవ్యమిచ్చినిబ్బరపుణ్యామ్మంగూర్చి కొంథునానిఁవఁగాఁచన్నోలునిచట

పూర్వపుణ్యము చేతఁ బొందిన వెనుకవదలుటగాని యొకండు గలుగఁడట
అతులపుణ్యము చేతనతికిన వెనువెంట రోగమే మిగిలెడుకాలాగమిచట

సీ. గానభూమిని నెల్లెడఁ గాంచదేవ । వేశ్యలకునలభూలోకవేశ్యలకును
మునసిఖేదమ్ము చొత్పడఁ బూనుటెల్ల । శాస్త్రమున కాంతరంబు నిరంతరంబు. 12

కాశీ భోగమువాండ్రు.

క. భూతియుక్తులు చంద్రవిభూషితులును । సద్భుజంగపరీవారసహితులగుచు
కుటిలక్షేత్రములొప్పు శర్వునివిధంబు । కాశిలోనుండు రాగిణీకాజనములు. 13

సమస్య.

క. "ఇఁకకైనందుకుఁ జేరవలయునింద్రుండింద్రిన్."
ఇఁకఁ దీనికి యీరాతిరి లేదెండుమనిసుమా. 14

సమస్య.

క. ఘనముగ సౌదాశ్యమున । ల్పనఁ జేయుచు జగములెల్ల పరితోషముగాఁ
గనఁ జేయుచుండు భగవం । "తునిలో వలజగములెల్ల తూఁగుచునుండున్. 15

సౌకాభంగము.

స్రగ్ధర. అంభోరాశిం జనంబుల్ పాయములవకుర్వల్ పాళిపైపాటుచుండన్
గంభీరర్ప్రైసరీతిం గదలుచుఁదలగల్ గట్టిగా నొక్కి పెట్టన్
స్తంభంబుల్ యంత్రముత్ విచ్చలవిడివిడిపోచర్చ పాడాయెనౌకల్
శంభో! దేవాదిదేవా! శరణని వెలఁగెన్ శబ్దముచ్చోటవేగన్. 16

బుబ్బువిడిన యూకసము.

క. మానుగ నజ్ఞానపుఁబొ । హానంబడి వెలువరింపఁబడిన మనుజుని
స్థానమునం బెనుఘుము । చేనల్లన వీడుచివము జిగి మెయిననమరున్. 17

నస్యముదొరకని వాని యవస్థ.

చ. అకట! కటా! యిదేమొకో! నిరంతరము పదగన్నస్యమబ్బునా
కికఁ దానగొంది కట్టాకఁదు తెన్ను వలిర్పఁగఁ బొందలేని పో
కకనఁగ నేఁటి ప్రొద్దున నొకానొక పెట్టనిముష్టిముష్క్రినే
ప్రకటముగాఁగఁ గాంచితి పేళ్ళాపనిమాఱునునస్యహీనుఁడన్. 18

బండి.

చ. అనఁగొనసన్నటియారికనయంబునతోడఁ గ్రాఁగిపోయి వారికిన్
తనువుగ గప్పబొద్దియును బాల్పడకుండఁగఁబోవుచుండమే
లనిమొదనిన్నుబండి! యకటా! ఒకబోల్తనుగొట్టుదీవునీ
పనివినినాదుగుండెలుగుభాలునకొట్టుకొనుణ్ భయఁపడుణ్. 19

ఆగిరిపల్లిశోనేరు.

మాలిని. స్ఫుటితకమలపాళిభ్రామ్యదిందీవరాళి
రణితముఖరితాశో రాజహంసప్రకాశః
దురితనిరసనార్థో జీవనస్వాదదార్థో
విలసతిచితశోక " శైలవల్యంతటాకః. 20

రైలు.

క. ఏలాటిమారదేశము! కాలాడఁక యేగుదీవు కానీవినుమా
రైలా! మడియించెదవు! ట్టాలందునజీవులంగటా! యిదితగునే. 21

సారస్వతమ్.

వసంతతిలక. శ్రీవృంద[illegible]రహితంసకలార్థసారం
వ్యాప్తత్రిలోకవిజయంసుకవీంద్రగమ్యమ్
మోక్షార్థసాధకవిధాయకసూత్రయంత్రమ్
సారస్వతంమమముఖేచిరమావిరస్తు. 22

కాళిదాసః.

వంశస్థమ్. నారాయణంతసుతలింగణలోకపాలమ్
బుద్ధంజినేంతదితరంచవృథాభజేత్వమ్
కల్హారగర్భవిగళన్మధుసామ్యస్ఫూర్తిమ్
తకాళిదాసపదగుంఫరసజ్ఞమేమ. 23

మాగసేత.

సీ. గోముసూపొడుముద్దుమోముజాబిల్లిపైఁ బెరుగుతీగెలు మొత్తములుగాఁగ
విగువులైగొన్నబుగ్గలఁగుబాలింద్లపైఁ జారచారమ్ములుత [illegible]గఁ

జికిలి క్రొమ్మొగ్గలగుత్తకుఁబట్టుధమ్మిల్లభారమ్ము శంక్యవ్యాప్తి ఘటింప
నెత్తమ్మి రేకుల నెఱమించు గైదోయి దనికీలు మినిమింతుం పెనలుగాయ
గీ. అడలితూఁగాడు తొడలతోఁ బడలిపోవ। నలఁతిజవ్వాడు నడుముతోఁ బోలతివొగర్చు
కూరుపాయితమునదన పురుము గెలిచి । పండుకొనెఁ బోండు మల్లెలపాన్పునందు.

మన్మథుఁడు.

సీ. పాలమున్నీటిలోఁ దలమీఁగడలతోడఁ జనియించు జాబిల్లి సంగడీఁడు
నెలఁతల నెఱమించు నిక్కుజన్నవ శౌరి కోనుందు దెమ్మెరతోడు నీడ
జడదారులను నైనఁ బెడదారులకుఁ దీయ నాథ్యమానామని ప్రాణమిత్ర
ముందచందముల పాల్పొందితొల్మెఱుఁగుల రహిమీఱు వెలఁదులు రాణివాస
గీ. మైదపుఁ బూవులు బాణముల్ ప్రోదియైనఁ । జంటము కాఁలిగమి నారి పంటవలఁతి
నవతిజన యంత్రితంత్రితేశవుఁడు గాఁగ । బఱగు మదనుండు మీకు సంబరము గొలుపు

సభికుల మానమ్ము.

సీ. శతవధానిక శాస్త్రశాశ్రంబుగనుఁగొన నెంకఁడుకుతర క్రమ్మునెనరఁ జేయ
నెంతకష్టంబిదినింతయద్యుడినని కొందఱు సంతసమ్మొందుచుండ
స్థలము మార్చిన నేమి సాగునోయనియొంచి కొందఱౌ తలకు నెక్కొనుచుఁ దిరుగఁ
ధారణ పోఁగొట్టఁ దత్పరులై కొండఱ ప్రస్తుతప్రశంసాదిసెడుచు
గీ. శతవధానమ్ము జేసెడి సమయమంత । నాడు నెమ్మున నెంతమంత నముపదు సు
యట్టుల సభికుల మనమున యాధి యిప్పుడు। పఱగెఁ బరిపరి విధముల మఱగెదరల. 26

సమస్య.

ఆ. గొప్పతనము శేయ నప్పుడె చెప్పుడు । కష్టశతములందుఁ గడలుకొనుచు
దానినవలఁద్రోఁచి తత్పరుఁడైయుంటి। "శిశిరపాంథ వలయుఁగినుకవడక". 27

విధవావివాహము.

మ. విధవోద్వాహము కొన్ని దేశములలో విఖ్యాతమై చెల్లదు
ర్విధమంచు న్మునశాస్త్రముల్ తెలుగునర్థింగన్యకాశ్రావతగల్
విధవాస్త్రీ తలంబులం గొలఁదు వేశ్వర దేశములన్
విధముల్ మించి చేయఁగాఁ దగురతిన్ విఖ్యాతమారీతిమై. 28

సూర్యోదయః.

మందాక్రాంత. ధ్వాంతంబెందేన్ సకలమును జాజ్వల్య దీప్తి ప్రతాపన్
గృష్ణానష్టత్వంపకరపృష్టైరుత్థితన్ద్రాపాప్తేశ్యః
సంతోషాబ్ధౌ కుముదపటలీం మజ్జయన్ దివ్యమూర్తి
శ్రీజేరాజత్కరతరకరోభానువరస్వస్తి నప్తిః. 29

వృత్త్యనుప్రాసము.

వత్తము. "శ్రీగిరిజార్ధశరీరవిభాసుఁడు భాసురనిగమార్ధనిత్యనుతుఁడు"
గంగభాగద్వయీమండితకుండలి కుండలీకృతిసర్పమండలుండు
ప్రత్యంగలిప్తసంభాసభాసవిభూతి భూతిమత్పార్వతీభూషితుండు
యోగిరాణ్మానసయోగాంతరసంగి సంగీతభంగీతరంగితుండు
మారమారణకర్మకర్మరనిభాల। భాలనేత్రుండు దారుకావనవిహారి
హారిమంజులకల్పకపారిజాత । జాతపూజితదేవుండు శంకరుండు. 30

సమస్య.

క. ఉల్లసితపద్మగంధిన। ముల్లాసవచస్సుతతమోహానగుణరా
జల్లిలస్త్రీజనాళిమ । "తల్లికి మగఁడైనవాఁడె ధన్యుఁడు జగతిన్." 31

అనియమలక్షణం.

వత్తము. శ్రీగ్రుంబొప్పన్ రచింపఁదగువనికయిపెంచేయనిచొప్పటన స్వాం
తానంతేనింగనంగానగవడకలకంగంభుమార్గంబుపిల్చన్
గాటంబౌగాటులేకక్రొటవిసివితెనం జొండిటుల్ తలక్రొసూకొలా
"శ్రీమాన్ శ్రీముష్టిముకా! నికరముగుపొదుంపేల్చఁగాఁ బుద్ధి పుట్టెన్"

సమస్య.

ఉ. శృంగైపతత్పతిమధ్యరాత్రసమయోత్పద్ధర్మనాభ్యర్థితే
నిద్రాణేమయి నీలవారిదఘటాచాకాశభాగస్థితః
ప్రోత్యత్కాంతారకజాలకానితరితణవజ్ఞ్యోత్స్నాప్రసాదామినీ
పశ్యేత్ప్రఘాభిశవరోత చేటుభిలసన్మధ్యందినే చంద్రమాః. 32

గోదావరి

సీ. భూమికన్యక మహాపాతకమ్మునఁజేసి సవరించుకొను కీలుజడయనంగ
పాతంబులనైడి తీవలద్రుంచ వచ్చువిన్నాణ మానిశితకృపాణమనఁగ
అలబ్రహ్మసతి నోటవెలువడి యాగక వచ్చెడుకవితాప్రవాహమనఁగ
ప్రాణికోటులపైన పరమేశ్వరునకున్న తనమీఁదు సత్కృపారసమనంగ
గీ. వఱగిభూమినిగన్నులపండువుగను । సస్యసంపత్తినిచ్చి ప్రశస్తయగుచు
సమరుగోదావరీదేవి సాశ్రయించు। తనదుదర్శనసౌఖ్యదునాకొనరఁజేయు. 34

సమస్య

మ॥ విలసద్రీతిని కాంతలుండగ ననువిశ్వఘ్నాదుని కాంతయ
స్వ్యలతోఁ భోగము నందఁగోరమదినెంతో ప్రీతినంధించుని
కరాళి కాలంవిటు కాలుచున్నదని సంకల్పించి ధైర్యంబుతో
"ములలోఁగత్తి నిమాసి తేనుపాడి చెలఁ పాదంబుతోఁదన్నితిఁ." 35

సమస్య.

కం. పాలిపో ఱుం కాయుఁదన్నల । వీలయినప్పడు గ్రహించి పెంపుదలిర్పన్
సోలగఁజరించునలశా । "దూరాలము చెలపేగిబట్టెదూడఁ బాసనవెన్." 36

సమస్య.

కం. గోనబుగ ద్రిపురాసురులను । జెనకెడునీశ్వరునిపైనఁజెనటులు వైవన్
ఘనుఁడభవుఁడున్నగ్ననాయో, "శునకంబులు పూవులయ్యెసోంపుదలిర్పన్." 37

భార్య రజస్వలయైన వెంటనే కలుగు పతిసంతోషము.

సీ. ఎన్నాళ్ళకైననీ డేరఁగాలేనిలోపము దీర్చెఁగా నాదువన్నెలాడి
తీర్థయాత్రలు సేసు దేఁటగాపలెనను కించన డంచెనా గేస్తురాలు
శీఘ్రియు పడుటని పేకమ్ముశ్యయము చేయింపఁగాలేదు నాయింగురుబోఁడి
కలలోనఁజేయుఁ బెనుకూలువిలాసమ్ములీ పైఁజూపునాదుశంపాలతాంగి
గీ. అనుచుఁదన్మయుఁడౌచుమంతనమునంత। జాగరంబున నిద్రలఁజర్యలంటు
సంబునిందును నాకయానంద మొందు। భార్యపుష్పిణియైన దర్పాత్రఁబ్రియుఁడు, 38

చాటుమాటుగా వ్యభిచరించువారి తొందర.

శా. పట్టుంబర్వులవేడఁ! బైటబటుపం బ్రార్థింతు లే లెమ్ము, పొం
బట్టుందిండులవేడఁ! జేయనిదుకో! యీరాము చేయంగఁ బో
కొట్టుం బెట్టెద నంచుఁ గన్యకల శిక్షింపంగఁ గొంకించి జంకించి తా
నొట్టో చాటునమాటు జారుఁడకటా! యీడై చ్చెన్ స్వీయాశలన్. 39

విటుఁడు ప్రియురాలియింటికేగ నది లేక యుండు విచారము.

మ. విధియాఁతం గొనిక న్నెలాఁడిఁ గన నుద్విక్షాళ్ళికై రైల్ ఖర్చుని
చ్చి థిలాసావిలసీఁ పనిర్యోడను విచ్చేయఁ గనిజ్యోటిమ
ద్వ్యథముం గాంచఁ గఁ దాఁ గె సూని జముగా వేరే దేశమే నే గె నో
యధముండై తినటంచు నొక్క బాజుఁ గల్లాడుం గదుఁ బ్రాణప్రదుఁ. 40

యుద్ధరంగము.

కవిరాజవిరాజితము.

ఒకయెడఁ గత్తులు గత్త్రముల్ గలయున్నతులై తగు సైనికులిం
కొకయెడ నేన్గుల గుఱ్ఱములుం బడియుంటెలు రానభ సంఘములిం
కొకయెడ రంగుల గుడ్డలునుం బడియుజ్జ్వలమైన దుపాకులు వే
ఱొకయెడ రాజులు బెంపెసలారఁగ యుద్ధపుభూమి చెలంగుఁగదే. 41

అర్ఘ్యాధ్యాలు.

చ. పొడ నొకలింగ కాయతలమీఁద నుమేల్ రుదురాక పూన బెం
పొడలను కొన్నిచిహ్నములు దోర్యుగమందునఁ గొత్తగిత్తలున్
పెడదయురమ్ముపైన మురిపెమ్మను గుఱ్ఱడి గంటమేనఁ జి
త్తడి గను బూయ బా చెలిరెంబిడ నుంచుదురింగ ధారులున్ 42

గురుశిష్యభావములు.

శా. కోపం బేరు భయంబు చేఁత చదువీకోల్ మార్చు చుట్టంబు నా
టాపాదించుటవిద్య దుర్నయము సంహారించుఁ జేసేఁత ని
ద్దాపాటుల్ మురుకన్ తదన్త్ర కచగత్వంబన్న సేవావిశై
ష్యాక్షా ధార్యంబు కయన్న పుట్టిదిమదిన్ రోజింతు నశాంతమున్ 43

తపాలాఫీసు

ఉ. కానియటంటయుత్తరవుఖర్చుతనంతటఁ దేశదేశముల్
క్రొన్నిగుడంగఁబర్వితయుఁజెక్కినము త్రైపుటక్కరాలజా
లూనినవానితోఁ జెలిమిసూల్కొనఁ జేసినమస్తసంగతి
జ్ఞానముగల్గఁజేయు నటకందువెపోస్టునుఁబోలువస్తువున్ 44

అంబా

అంబాం నమస్త జగదంబాం నగేంద్రతనయాంబాధితాఘనిచయాం
బింబాధరాంమృదుకదంబీరసత్ఫలకుచాంస్థాలచంద్రవదనాం
శంబారకోన్మథితకాంబాలసారథకరంబీకృతాఖిలదిశాం
జంబాలహారిగిరిశంబాం నమామిలలితాంబాధమజ్వలధియా 45

“అలమతిచపలత్వాత్” తెనుఁగు.

చ. అతిచపలంబునాఁటఁగలయందలిమాయకునీదునాటఁజిం
తితకృతియందునంబరిణతిన్ విరసంబనునాటఁజేతమ
న్మతిగతివేయుమాటలునమంజసరీతినినెంచిచూడనో
యతివరో! నీదుసంగమకథావళియున్ మఱుపుంఘటించునే! 46

రామాయణార్థము.

తింటె-కొంటె-గెంటె-పొంటె

ఉ. తింటెనపూర్వశబరింటిఫలంబులుఁ డీపలరారెడిసీతయారయీ
గెంటెమ రామలక్ష్మణులుకీడ్వడివల్కలముల్ ధరించియీ
కొంటెదిక్కైకగోరుగడగొట్టువరంబునలేచిపోవఁగాఁ
బొంటెనుప్రాణముల్ విడెచెఁబోవిభుఁడంచునునేడ్చిరందఱున్. 47

స్వామిన్ అనుశ్లోకముతెనుఁగు.

ఉ. ముంగురులందెమల్చుమిఁకఁ బొట్టునుదిట్టముభాలమందునొ
య్యంగళితంబులైనకుచహారములన్ మఱలంఘటింపుమం
చంగజసంగరాంతసుఖితాత్మికయైనలతాంగినట్టులే
యంగన! యేచుచేయనిడనల్లనమోహనమందెఁగ్రమ్మఱన్ 48

సమస్య

ధర్మాత్మజం దుర్పదజాం పరిదృశ్య వేగా
ద్భ్రాంతాం ప్రయాణ చరణ బద్ధవిధిర్వ దేశాన్
పశ్యన్ తదీయ పృథు సుందరమీక్ష్య చక్షుః
" కర్ణాత్మజా మదన హంద్విబుధోపి పార్థః " 49

దుర్జనుఁడు.

ఉ. కుందెలు కొమ్మునత్యములు కుందనముంగదు హెచ్చునప్పలన్
బ్రొందలఁ గూలఁద్రోయుటయె పొందిన విద్యయహర్నిశంబులన్
జిందులు రేఁగినట్టులన శేషపుపాతకముల్ రచించుటా
నందము దుర్జనాళికిననారతముం, జనియొద్దవీరికిన్ ?- 50

ఏడాకులయరఁటి.

శా. అమ్మ బచ్చనిరంగు పైపయిని గప్పారంజలం బెల్లలో
నేతా కారత బాలనాకులకులో నేపారఁగాఁ గ్రొంగొలల్
కూడల్ విన్న సుభాత్వనచ్చుట చటన్ తిక్కించి సంశ్లిష్టిపై
నీకోల్ నేయు విధంబునం జెలఁగునయ్యేడాకనంటుల్ ధరన్. 51

సస్యము.

క. సస్యము పండితముఖసం । భాస్యము సారస్వతాంచితకవీంద్రతతికిన్
సస్యమవశ్యపుభూషణ । మాన్యమ్మన కగుసుజ్ఞానమందురుదీనిన్. 52

గంట.

గీ. గంటతా నెంత పుణ్యమ్ము గట్టుకొనెనొ । పూర్వజన్మమునందున పూర్వముగను
ఆలయమ్ములలో వ్రేలనతుకఁబడెడి । నిరుపుగానుఁడు నెప్డు వాయింపఁబడెడి. 53

ఒకరిచ్చినకల్పన.

మ. కాలఁదికి నొక్కుఁడైన పడగొట్టఁగఁ దూలిన మేనుపాన్పుపైఁ
జెలఁగఁగ నూర్పురంచు త్రవ చేఁత్రమ చేతను తెచ్చిదిగ్గనం
జెలి ! మొదరైననిన్నుఁ దరిఁ జేర్చి తపమ్ములు రమ్మగు ప్రమ్మఁగా
గిలిఁగిలిగింతలంగొలిపి నీకరదమ్ముడు పెదందలంపొందన్. 54

శాస్త్రముచదువ నతనికిఁగవిత్వమబ్బనఁదన్నయుఁడై మఱలమేల్కని కవిత్వముందూఱుట.

చ. కృపయనుమాటలేక కలవ్యాకృత్తలము త్తలపాటుఁజేసినే
రుపువెయి సంజకర్షములరూపునుమాపియు జేసివేసియా
ద్యపునిగమంపుపాలిసవతాలయి తాలయిపోవె! హాయయభా
గ్యపుకవితాపిశాచికరకంజము మాడ్చెదమట్టరాకమా. 55

సమస్య.

క. క్రన్నన దూర్వాసునివర! మున్నియతింబొందియు నిజముంగ నరవిరా
సన్నయిడికలియుఁగుంతికిఁ! ''గన్నెతికము కాకమును గగర్భంబాయెన్.'' 56

కొబ్బరిచెట్టులు.

ఉ. ఎన్నఁగ నత్ర్యముంబొలఁగ నేఁకటయుండిన ఖాతిఁదోవన
భ్యున్నతమైన మాన్యనునుబొండము లెన్నొ యుఁగ్రైనసీరులం
దిన్ననియాకులంబసిమిదేఱిన మట్టల మువ్వచుండునై
కొన్నపరిమళంబునను గొబ్బరిచెట్టులుకోనసీమలోన్. 57

స్త్రీ.

మ. అవితెయుజిల్గుతయ్యెద జెలంగున గుబ్బలు దొత్రెఱెకాలం
కువిడెము లేనిలోటుగయికోనిమునొజ్జము నైన మోవియు
వ్వవడము ధ్యమంబువసవాఁచిఱుండులు దాటుపాటుఁబ్ర
బ్బవిశదనేత్రముల్ చెలఁగుభామినివర్ణనకెక్కెఁదారయన్. 58

రిఫర్మేషన్.

శా. శ్రీవిద్యల్ వరియించువారుగణికాశృంగారసంగీతవి
ద్యావైశద్యముగల్గునత్సభలయాత్రాయాతముల్ సేయఁగాఁ
బోవర్గా! యిటుగావిశేషములుపైపోవంగుల్ పొందఁగానజా
మ్మూ, వైరాగ్యవిబోధకమ్మిదిరిఫర్మేషన్ విచారింపుఁడీ: 59

పొదరిండ్లు. అచ్చతెనుఁగు.

లేఁబొగుంపునన్నిడివెలింగెడుతేనియసోనవానలన్
వాఁబురుడించుతేటిగుమితాకులగ్రోలుచుమేల్మితీవియల్
పైఁబడఁజాఱవాబారఁబట్టినకైవడిఁజెంగలించుగ్రొం
బాఁగొదరిండ్లచక్కఁదనముల్ మనముల్ దాలఁకించునెల్లెడన్ 60

శ్రీవిష్ణువు.

సీ. కైదోయిఁజాఱుఁగడువిచ్చుఁబూబ్బలకరణిని శంఖచక్రములు దనర
నరుణోదయమ్మున నంబుదంబులఁ జెంది పైఁబడిమినాబనిఁడియంబరము దెలుఁగ
నీలమేఘముపైన దాలుమీ నెడమించుతెంఁగున జలువ జండెము బాగ్రాల
బంగరునకుఁదావిఁ బెట్టినట్లుంగ కాంతులతోఁడఁగలియుఁగౌస్తుభము నెలఁగఁ
గీ. దనదుకరుణను సాత్త్వికులైకనులుదాలఁక। జగములెల్లను రక్షింపమఁగఁటిమినను।
వెలుఁగుదేహమ్ముతోడనందీవ్యమానుఁ। డైనశ్రీహరి నేఁతునాయఁతరాత్మ. 61

మోటూరు.

సీ. ఇదియేమిభూతమోగదయనిలోనెంచి యాలమందలతోకలాఁచిపాలు
ఇదినేలరైలోయింకేదొరేమేమొయం చుసబల్లెటూరివాండ్రుసబెలంగ
ఇదిభూమివెకలింపఁగుడురగుయంత్రమో యనియనాగరికులునవలదాలఁగ
ఇదినీరమిత్త్రనట్లుగురాటంబాకో యనిపాటసారులుదునిసిపోవ
గీ. బుంయిబుంయిమటంచుఁజప్పుడుసెలంగఁ
గసులుమూనియుబెదచునంతనెగడంగి
చూపునకునందకతోలఁగెంజోద్యముగను
సారుమీబోడుమెటిమోటారుకారు. 62

కొంచెమింగ్లీషుజదివిమానిసంస్కృతముజదువవిద్యార్థి.

సీ. తామశబ్దమ్ముసూర్పట్టంగలేదవలీలపైఁజదువునిఁగీమకలన
గోలపైఁగూర్చుండినియతిపైఁజదువంగఁజాలఁడుమంచిబెంచీలకలన
ఆచార్యునకుసేవనాచరింతఁగలేఁడుభృత్యకదేశమునిసేవించుకలన
ప్రత్యహంబవశమాటుజల్లనేయఁగలేఁడుపౌస్త్వపరిలిప్తనవతశకలన

క. ఆపురసమున్నఁబోఁచుడిక్క్రిలంగ గండు
ననుచు విఱిగ్లి మావదలు పైనమరపాప
జనువుమానిసి విసికి చేసారియుండు
తొందులకుఁ జేరలిన టంచు నొంచు నాత్మ. 63

రైలందని బాటసారి.

ఉ. కూయని కూసె రైలు వదికోప్రిసులనూరమునుండి వచ్చునా
కీయన మాస్టరియ్యెడల నీయఁడు టిక్కెటు హయ్యో! యిదేమి తై
మాయెనటంచు గోవలికి వల్లనఁదు పరుగెత్తు పోయెఁ బై
నీయన వద్దనుండియు నసిబ్బడి ఖర్చు వసూలు కాఁబడెన్. 64

ఇండ్లు కాలుట.

మ. దమ కెంజాచ్చిరి తొంటి మాటయురిపైఁ దోఁదోఁపులంబోయిరం
దము గోల్పోయిరి బిట్టుమాచ్ఛిలి చింతఁ బొందిరల్లాడిరు
ద్యమముల్ మానిరి చేష్టదక్కిరి మనుష్యవ్రాతముల్ స్వీయధా
మములన్ సర్వము పాడవంబరశు రామప్రీతినందిల్లుటన్ 65

సమస్య.

క. ఊరబడి రావణుడనిమి,న। కరమున కేలెంచు రాముఁ గనియభిషిక్తున్।
కరములఁ బైకెత్తుచు నీ "విరులందావీ చెనా విభీషణుఁడల్లన్." 66

ఋశ్యైము.

మ. స్ఫురదిందూపలకుట్టిమంబులను రాజిల్ చేతసుందాల్పి ధా
న్వరమాఖండిత సవ్యహస్తమున కుంబల్మాఖులొందించకే
ల్వరపాల్ కానులు జాను వానగుబల్ చాయల్ పిస్సాళిరిపఁ
శైరమా! పాశ్చాదనిస్సుఁగ స్నైనఁగ హాళిఁ బొందు నాడెందముల్. 67

గబ్బిలము.

గీ. ఎవరికింగానబడకుండ నెగిరెదవని। కళికిఁ బోఁక ఖిఖండదవస్థానాంస్రాపెదవని
గర్వపడకుము! కంవలోఁ గలఁగి వడిసఁ। గబ్బిలము! నీదువనియుంతగబ్బుకొంచె.

రాత్రి.

౬ నాఁగరనములఁ జేయించుచుండఁగఁ గేఁడ॥ ప్రాణములఁ బాకఁ గాఁ జేయుపాపి॥ భయముఁ
గొలుపుదుష్టుఁడ॥ జారులకులకు గాఁడు॥ ఓయి॥ వినుము దినెంచ రాత్రోయి॥ యెపుడు.

ఇపుడున్నవపద్యము.

గీ. అరుణదీధితులైన తొలిమ్మ్రదియమ్యావనుక। నిదియుదెబ్బదియపదద్యముదలవడిరొ
నాటిభారణగూర్చినంతనముగొల్ప। నచ్చునాపాలనుందుదైవంబుపోలిక. 70

పపిసెము.

౪. పాదముంబీల్చినలోనిక। వడివాలననహ్యమెదవుశ్వానలురావె
ఘ్యూడలనుబలుకఁగనీయదు। పడిశస్త్రిదపట్టిమిగులఁ బ్రబలినవేళ. 71

అందఱపద్దపాదుముబీల్చెడువానిస్థితి.

ఉ. అకట! యద్దమైనద్రియాతనివద్దనునన్యమింతఁ జేఁ
జక్కనయంతబీల్చితిని సీ! యిదియేమొకొ! ముక్కులోపలం
బొక్కలు పెక్కులేచెఁ బాదుముగాఁ బతిపీల్చెదనన్న బీలులే
దెక్కరణిన్ సహించుదనిరోయించెదుఁ గొండొకమానసంబునన్. 73

నేఁటిసభ.

ఉ. కొందఱు సాహితీపతులు గొందఱు గానకళాప్రవీణులుం
గొందఱు సత్కవీశ్వరులు గొందఱు వ్యాకరణాదివిత్తముల్
గొందఱు తార్కికోత్తములు గొందఱు నానకలావిశారదుల్
క్రిందుకొనంగ నేఁటిసభ రమ్యముననమ్యయదంబునమ్యదిన్. 73

వసంతఋతువు.

ఉ. కుందము లెల్లవిచ్చినవి కోమలహైతగివృత్తజాతులా
నందముఁ జేసెఁ గృత్రిమవనంబులఁ జేరుచుఁ గండుగోయిలల్
పొందుగఁ గూసెఁ బృంగము లెలుంగుల మ్రోసెవిరాగికోటికిన్
డెందము పాసె నెల్లెడఁ గడిందివసంతముజచ్చునంతలోన్. 74

తాళము-చెవి-ఉపమ.

గీ. సూదిదారము పోలికి నిసొంపునింపి। జంతతులమాడికి నెప్పుడు సంఘటిల్లి
పత్నిపతిస్రపత్తమంతమము నభోలెఁ బొరిథవిల్లి। తాళమును దాని చెవియు నంతము ఘటించు

గ్రీష్మము.

క. భీష్మమయి పొల్చు నునుస। రూష్మంబునఁ బీటవారియున్నసా భీలా।
ర్చిష్మంతుని చేఁ బగులుచు। గ్రీష్మంబున ధరణి యొప్పె ద్వైదివడిగన్.

కలము.

క. ఉగిపిరి ప్రాణము నీయది। కల కాలము బ్రతుక నీయఁగల విఁక వినుమా!
తెలుపగు కాగితములపై। నలుపును బొనరింతు వీవు నాయమ కలమా! 77

"నాథ కానుమ" అనుదానికిఁ దెనుఁగు

గీ. పూరజంబునఁ బడక గీము నను ఘటించి। చిత్రగుటాకుల నెజ్జకై నేసి యుచటఁ
దాలతు నాటుటు మంతయుఁ దాలఁగి పోవ। నీదు రాక నుగోరెడి మాట చెలియ. 78

మంచము.

క. సంచిత నవరస ధినరస। మంచిత కాంచీని నాదతః వాదిగుణా
శ్యంచిత కాంతామణితో। మంచముపైఁ బండుకన్న మహి వేరో గా! 79

గురు స్తుతి.

గీ. మమ్ముఁ బోలిన మూఢుల మూనసమ్ము। వల్లవింపఁగఁ జేసి కృపారసమున
శతవధానము చేయఁగ శక్తి నిడిన। గురులఁ దిరుపతి వేంకటేశ్వరుల నెంతు. 80

మ. చెలికాఁడందు సుబాంధవుండనుదు నొత్రమ్మీరు నాచార్యుఁడం
చెలుగుం జేయుదునో! వధానియననో! ఇంకేమి సాధింతునో
చెలికాఁడంచున సౌచుఁ బాంధవుఁడవై శ్రీమీరు నాచార్యుఁడం
చెలుగుం బొందివధానివై వెలయుమా! యింకెన్నొ సాధింపుమా.

క. అతులితముగ సన్మానం। సతృతముగఁ గంటకును రసముచిప్పిలఁ జెప్పన్
మతిగల శివరామ! లవ। చ్ఛ్రుతఘంటక వీశ్వరుండ! సరసగుణుండా!

దేవులపల్లి వెంకటరామశర్మ.

పసీపతన్నాంగ జలోపమాభి రనన్యసామాన్యరసానుగాభిః
కవిత్వధారాభి రహో! అశేషా నత్షాళయస్త్వం శివరామశాస్త్రిన్!

దండపాణి శాస్త్రి, వైయాకరణ బ్రహ్మచారి.

నేఁటిపాత్రికాకలసుబ్రహ్మణ్యముపాటగురించిచెప్పినవి.

ది 4—5—11.

శా. రంగాఁదగిబురఁజేఁతఁబూనియిట సుబ్రహ్మణ్యమింపారఁగా
సంగీతమ్మునునాలపింపఁగను స్వంతోషమయ్యెన్ సదా
త్వంగత్తుంగతరంగసంగతినదద్గంగాఘునీనిస్తులో
ద్రంగత్పద్మవనీమరందలహరీతాదాత్మ్యసంపాద్యమై. 81

సీ. మృదుశాధరమ్ముపైఁబాదలెడియమృతంపుతఁటఁగలతోడమిత్రతవహించి
నింపారఁదిచ్చినబొండుమల్లెలఁబోలు దంతకాంతులపాంతకాంతదిరిగి
గేదఁగినసలలోమేదురంబయిపొల్చుఁదెలుపుచర్మగతుతోఁగలసిమెలసి
క్రొంజిగురాకుబాకునుబోలిచెన్నారు నునుఁటురసనయందునొలలాడి
గీ. తలుకుతలుకునఁ గాంతిఁ దేనెలుప్రసవింప। నడుగునడుగున సొయ్యారములిడంగ
నీదుగానరసమ్మదినేఁడుజనుల । ప్రాణుడఁ జేసెఁగీలుబొమ్మలనుజేసె. 82

బోడపాడు అష్టావధానము.

ది 8—5—11.

ధూమశకట ప్రయాణమ్.

మందాక్రాంతా. తాతీఁరాయీకేఁచశలసునయేతిత్యహామేనసమ్యక్
నూలంద్యాదత్నౌవమదితతియామధ్యమంభాగమేత్య
త్రతప్రోతంజనతతిమసంకాశరూపంచదృష్ట్వా
తామ్యత్యేవంధనమపిగతంకింకరోమీతిశశ్వత్.

అధ్వర్యుక్తి.

శా. హేమాకాంతసమాప్రసోఁడినడినంపూర్తిత్వవేద్యాప్తిశా
శార్దూలస్వభవేద్ధయాతివిమలానానావసుప్పాదరాత్
పాత్రాపాయవిధాయమన్యచభశేత్రారుణ్యకారుణ్యకం
అధ్వర్యోర్భవితాకదాపినఘృణాత్యాబింతుతేశేవసు.

మోహిని.

ఉ. కొంగొక కొంత జాఱ్చి సుమకోమలమైన తగు మోము వాంచియు
ప్పొంగను దోయిఁ జూచి యలుకుం దన మొప్పఁగఁ గ్రొమ్ముడి క్రిందం
గంగనుపించి గుబ్బగవఁగ వ్రేళ్ళుటం దెలుపుల్లురంచు మ్రో
యంగనవత్తై మోహినియొయారముగా శ్రు మ్రోలయుండునన్.

సమస్య.

క. జాంగలజంబాలమునఁ ని । దుంచలితంబౌచుమిగుల దుఃఖము చేతం
గ్రుంగ విడిపింపనాగో । "లాంగూలము కొట్టునె త్రెలాఘుత మెసఁగన్.

"పురాణమిత్యేవ" తెనుఁగు.

గీ. రమ్య మెప్పుడు గాదు పురాణమనుచుఁ । గొనబుగల్గిన దనరాదు క్రొత్తదనుచుఁ
బండితుండొందు దానిని పరీక్ష సేయు । మూఢుడితరులకంచించు బుద్ధినుమ్మ.

చిరివాడ అష్టావధానము.

ది 8—6—11.

ఉ. చేసితిరంగ రాట్సభను జేసితి శోభన భూపు నొద్దనుం
జేసితి గోవభూపు సభ జేసితి నింకొకకొన్ని చోట్లనా
భాసుబాసర్వతుండఁదగు బాటుగ, నియ్యెడ జన్మభూమిలోఁ
జేసిన రీతి నుండదని చిత్తమునాటికి నంతసిల్లెదన్.

మందాక్రాంతా-రామః

వందే రామం దశరథనృపప్రాగ్భవానేక పుణ్యం
సీతారామాహృదయకమలాస్తోకసంతోష హేతుం
దృప్యద్దైత్యాఽచలచలపవిం సేతుమాకారమాద్యం
రామాఽఽరామామలగుణవసంతం తముద్యంతమీడ్యం.

కృష్ణః ఆర్యా.

కేళీలోలముదారం । నాళీకభవాదిదేవవినుతం తం
మాళితమాలఁ మురారిం । నాకఁ క్రతజామి శ్రీకృష్ణం.

అష్టవర్షెఁ బిళ్ళ.

ఉ. కోమటిబ్రాఁగుఱూఁచు నెవఁడో కుతహించెడుఁ బుల్లునట్లనెం
తేమఱికోతమూనినయహీశ్వరునా ౧కయట్లుప్రాణముల్
వేమఱుఁజొందొలంగి చనులీలఁగఁజేపమీనముల్
ప్రాణమిఁడరీతిలష్టరుఁ బెఁదగు బిళ్ళయునల్లనాడెదుల్.

బాహుబలేంద్రునిగూడెము చిరివాడ బోడపాడు.

సీ. వానబొట్టొకఁడుదాఁబడిరొనా! స్వూర్యనమహాక్రమములపుణ్యమహిమమబ్బు
భూమిపైఁ గ్రొన్నీరు బొట్టుబొట్టుఁగను జంబాలమైగజ్జలతఁడుకగును
చీరండశాపనచీటవాటిననేలతగిలినంతనైతలతొకులగును
ఒక్కరింతనడచిపోవుండినమున్దులు బారిబారికాలికిముద్దబెట్టు

గీ. నిటులసంపత్తిచేతనుబటిమమైనఁ । జాలచిరివాడబోడపాడ్ప్రోలుఁగూడ
బాహుబలిగూడెముంగూడఁ బ్రాతయగుచు। మనుచునెవ్వరుఁబంకసమానముగుచు

బెజవాడ కనకదుర్గ.

సీ. ఏపట్టణంబునఁ గోపురోన్నతములువఱగఁదనకుఁబరిపాలితములు
ఏవాడయందునఁ దారలంబైనయుద్యానరత్నములువిహితభూమ
లేప్రోలునందునఁ దీపారుకృష్ణాప్రసేకజలంబధికపుకవారి
ఏనగరంబుననింపారుశైలంబకృత్రిమంబైతగుగేహాసీమ

గీ. కలికిచెన్నారిలోకమున్నకరుణనేలు । నాలయంబునుదనకుసింహాసనమును
నమరుగుణనికురుంబదుర్గాంబనంబ । రంబునసుమముఁబ్రోచుఁదిరంబుగాఁగ.

సీతాం దృష్ట్వా ఆగతవతో హనుమతస్సర్వేషాం చ సంతోషః.

శిఖరిణి. అమందానందోయం తవ నత నరామో భూమితనుజాం
ప్రవశ్యేలంకాలో ప్రుతతరగతిరామమునఃజల్
భవిష్యజ్జ్ఞోక్షరుత్సవనమయదీత్యాపరిలన
జ్జగన్నూన్నాద్యోత్కేదో భవతిహిత దాక్షాణివిభవైః.

ఋతువేగిమ్మాఋతువువచ్చుట.

స్వచ్ఛధోయుక్

ఉత్సా. అందమైనక చ్ఛతంబుదోఁచిచ
న్నందుగన్ ఘనత్వమైదనూజ్జమైనవేఁడిమై
సందశోభ, బాల్యమేగియౌవనంబువచ్చురీ
తిందగన్ ఋతుత్వమేగుదేయుతిరుదోఁచెడున్.

కల్పన.

శా. ఆనందంబుమునంగ్రుక్రొంజిగిఁయశ్లిష్టత్వాపూర్వభూషలన్
శాస్త్రాగంగ్రపురంగుసుంగజలక్రొంజాయలేపిసాళింపఁగా
మేళన్ బ్రాఁకెడువెల్లయందునవిచామేయప్రతాజాలమూ
లోనన్ గన్పడెస్వచ్ఛమందుమలినాలోకంబువేఁదోఁచెడున్.

శా. వేలూర్యస్వదుమధ్యధారిణిమవుత్రిగ్వసాఫరకీర్త్యుత్తర
ప్రాలేయాచలకన్యకారమణకుంభత్పాదసంసేవనా
లోలప్రాకటవేంకటేశ్వరసుధీలోలాక్షిగర్భోత్థమూ
ర్తీ! వచ్చిన రామశాస్త్రి! యతథానాప్రాతికుంభద్యశా.

శా. ఛందశ్శాస్త్రముజూడఁగోరనయనస్థానంబుదాఁగ్రుడ్డిపెం
పొందంగాఁవ్యకశాఖసంగ్రహతథిన్ యోజింపకాలుగ్రుంటియా
కందస్వాదుకవిత్వతత్వపుచవిన్ గామించనూర్చ్పఁదిఁకే
చందానన్ శిక్షరామశాస్త్రి! నిన్నునేవర్ణింతువచ్యావళిన్.

మడవల్లి రాఘవశాస్త్రి.

మ. మనవాఁశంబునఁబుట్టిభూతతులునకఖ్యాతనంబుసుంభోందువాఁడ్
చనిరేమన్నెఘుళ్లకమ్య్యశూ! మాళ్ళానాదంవఁఖునంబాల్యంనీ
భుదమెకగ్రుండవుచాలవే! యంపుడు, నద్భూపాలసంపాల్యనూ
తనకీర్తీ! తదిగులగ్రుటాలేకాఁబయె! రత్నంబోందుదాఁజాలదే.

శా. ప్రాగల్భ్యంబుగమాడిభూషితులథాస్వద్వొంకటాచారియా
శాగంబందుశతావధానగరిమంబ్రఖ్యాతుఁడై, పోషఁ, గృ
ష్ణాగోదాంతరసీమనాతనియశస్సందోహమింపారఁగ్గా
కోఁగాశత్తుఁడవీతయంచుమదినాకుందోఁచునశ్రాంతమున్.

మాయులవరపు కృష్ణమూర్తి.